

Aan:	De gemeenteraad
Van:	Het college van burgemeester en wethouders
Datum:	10 februari 2026
Zaaknummer:	00001218857
Onderwerp:	Woningtoewijzing (ex-)gedetineerden

Aanleiding

Op 18 januari 2026 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van raadslid Csurka van de fractie VVD over: Woningtoewijzing (ex-)gedetineerden. In dit collegebericht staan de antwoorden op deze vragen.

Toelichting van de vragensteller(s)

Naar aanleiding van het krantenartikel “Gevangenen moeten na hun straf huis krijgen in gemeente waar ze vastzaten: ‘Gewoon niet logisch’” (17 januari 2026) is de VVD-fractie bezorgd over de mogelijke gevolgen van een voorgenomen wijziging van de regeling Versterking regie volkshuisvesting. In het artikel wordt beschreven dat het ministerie wil vastleggen dat ex-gedetineerden na hun detentie met spoed worden gehuisvest in de gemeente waar zij vastzaten, ook wanneer zij daar geen eerdere binding hebben.

Gemeenten met grote bovenregionale instellingen, zoals penitentiaire inrichtingen, waarschuwen in het artikel voor extra druk op de woningmarkt, mogelijke veiligheidsrisico's en verdringing van lokale woningzoekenden. Tegelijkertijd wordt onderkend dat stabiele huisvesting en goede nazorg cruciaal zijn voor succesvolle re-integratie en het voorkomen van recidive.

Dijk en Waard huisvest eveneens een penitentiaire inrichting en kent bovendien een zeer krappe woningmarkt. De VVD heeft zich eerder uitgesproken voor voorrang voor eigen inwoners bij woningtoewijzing, juist om te voorkomen dat mensen met lokale binding verder op achterstand raken. De VVD-fractie wil daarom van het college weten hoe dit rijks voornemen zich verhoudt tot veiligheid, woningtoewijzing en re-integratie in onze gemeente.

Beantwoording

Het college beantwoordt de gestelde vragen als volgt.

Inleiding

De opvang waarover in het krantenartikel “Gevangenen moeten na hun straf huis krijgen in gemeente waar ze vastzaten: ‘Gewoon niet logisch’” (17 januari 2026), gesproken wordt, geldt niet alleen voor mensen die in een penitentiaire inrichting verblijven maar ook voor overige aandachtsgroepen, zoals voor mensen in Beschermd Wonen, Klinische GGZ, Jeugdzorg met verblijf, Maatschappelijke Opvang, Forensische zorg en Vrouwenopvang of slachtoffers van mensenhandel. Juist op deze punten knelt het voorstel.

Antwoorden

1. Is het college bekend met het voorgenomen rijksbeleid om ex-gedetineerden met spoed te huisvesten in de gemeente waar zij vastzaten, zoals beschreven in het genoemde artikel?

Antwoord van het college:

Ja, Het Rijk onderzoekt een wijziging van de Regeling Versterking regie volkshuisvesting, waarbij mensen die in een instelling verblijven met voorrang zouden moeten worden gehuisvest in de regio (dus niet alleen binnen de gemeentegrenzen) waar zij verbleven.

2. In hoeverre acht het college het wenselijk dat ex-gedetineerden juist terugkeren naar de gemeente waar hun sociale netwerk zich bevindt, in plaats van de gemeente waar zij gedetineerd waren?

Antwoord van het college:

Het college acht het in veel gevallen inderdaad wenselijk dat zowel ex-gedetineerden, maar ook andere aandachtsgroepen, terugkeren naar de gemeente waar hun sociale netwerk aanwezig is. Onderzoek en ervaringen van gemeenten laten zien dat een vertrouwde omgeving, toegang tot bestaande hulpverlening en een aanwezig sociaal vangnet bijdragen aan een stabielere terugkeer en daarmee de kans om weer terug te moeten naar de instelling verkleinen.

3. Kan het college aangeven welke gevolgen dit beleid concreet kan hebben voor Dijk en Waard, gezien de aanwezigheid van een penitentiaire inrichting binnen de gemeentegrenzen?

Antwoord van het college:

De aanwezigheid van een penitentiaire inrichting binnen de gemeentegrenzen kan ertoe leiden dat bij invoering van het voorgenomen rijksbeleid meer ex-gedetineerden met voorrang moeten worden gehuisvest in onze regio, ook wanneer zij geen binding hebben met de gemeente/regio.

Dit beleid kan er ook toe leiden dat de bereidheid van gemeenten om verblijfsinstellingen voor een bepaalde aandachtsgroep binnen haar gemeentegrenzen te huisvesten, minder wordt.

4. Welke aantallen ex-gedetineerden verwacht het college jaarlijks (extra) te moeten huisvesten als deze regeling wordt ingevoerd?

Antwoord van het college:

Dat is moeilijk in te schatten. Op [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) ([Huisvesting voor Aandachtsgroepen - Personen die uitstromen uit detentie - Dijk en Waard](#)) is te lezen dat in 2023 in Dijk en Waard 35 mensen woonden die uit detentie waren uitgestroomd. Deze mensen gaan voor het grootste deel terug naar de woning die zij voor detentie al hadden, al dan niet gedeeld met andere mensen. Dit cijfer gaat niet over de uitstroom uit de gevangenis in Heerhugowaard van ex-gedetineerden die niet terug kunnen naar een eigen woning. Zij zouden in deze regeling door de regio gehuisvest moeten worden, net als andere mensen die uitstromen uit een verblijfsinstelling in de regio.

5. Welke extra kosten verwacht het college voor begeleiding, toezicht en veiligheid?

Antwoord van het college:

Het is op dit moment niet mogelijk om een inschatting te maken van de extra kosten.

6. Hoe borgt het college de veiligheid en leefbaarheid in wijken waar ex-gedetineerden worden gehuisvest?

Antwoord van het college:

De huisvesting van ex-gedetineerden en andere aandachtsgroepen is niet nieuw, dit gebeurt nu ook al. Dijk en Waard borgt veiligheid en leefbaarheid door een integrale aanpak waarin maatwerk, stevige ketensamenwerking, versterkt toezicht, goede begeleiding en een actieve rol van onze gebiedsregie centraal staan. Deze aanpak sluit aan bij de landelijke inzichten dat huisvesting van ex-gedetineerden alleen verantwoord is wanneer sociale ondersteuning, veiligheid en leefbaarheid in samenhang worden geregeld.

7. Welke rol speelt de burgemeester hierin vanuit de verantwoordelijkheid voor openbare orde en veiligheid?

Antwoord van het college:

De burgemeester stuurt de lokale veiligheidsketen aan, waaronder politie, handhaving en gebiedsregie, en grijpt in wanneer er risico's zijn voor de leefbaarheid of veiligheid in wijken.

8. Hoe worden belangen en zorgen van omwonenden betrokken bij besluiten over huisvesting in dit kader?

Antwoord van het college:

De gemeente betreft omwonenden door vooraf tijdig te communiceren, zichtbare aanwezigheid van gebiedsregie, structureel overleg met wijkpartners en actieve monitoring. Op deze manier worden de zorgen van bewoners integraal meegenomen in de besluitvorming én in de uitvoering. Concreet betekent dit dat de gebiedsregisseur actief contact onderhoudt met bewoners, wijkverenigingen en andere betrokkenen. Signaleringen uit de buurt worden meegenomen in de afwegingen en worden gedeeld met wijkteams en veiligheidspartners.

9. Deelt het college de zorg dat dit beleid kan leiden tot verdringing van eigen inwoners op de toch al krappe woningmarkt?

Antwoord van het college:

Het college deelt de zorg dat het voorgenomen beleid van het kabinet Schoof kan leiden tot verdringing van eigen inwoners op de toch al krappe woningmarkt. Het college onderstreept dat dit een reëel aandachtspunt is voor Dijk en Waard en vindt het daarom belangrijk dat het Rijk bij de verdere uitwerking van het beleid rekening houdt met de capaciteit, draagkracht en woningmarktdruk van gemeenten en regio's met intramurale instellingen.

10. Hoe voorkomt het college dat lokale woningzoekenden verder worden verdrongen door de huisvesting van ex-gedetineerden?

Antwoord van het college:

Als de Regeling Versterking regie volkshuisvesting inderdaad gewijzigd wordt dan zal de gemeente hieraan moeten voldoen.

11. Is het college bereid richting het Rijk expliciet uit te spreken dat lokale binding en woonduur zwaarwegend moeten blijven bij woningtoewijzing?

Antwoord van het college:

Ja, lokale binding en woonduur moeten zwaarwegende redenen blijven bij woningtoewijzing. Het college vindt het belangrijk dat het Rijk rekening houdt met de draagkracht van gemeenten en dat lokale binding, woonduur en evenwichtige toewijzing als uitgangspunten worden behouden binnen het landelijke kader. Hierbij zal het college blijven aangeven dat nieuwe verplichtingen

niet ten koste mogen gaan van inwoners die al langere tijd in Dijk en Waard wonen en wachten op passende huisvesting. Hiervoor is in regionaal verband contact opgenomen met het Rijk om dit signaal daar neer te leggen. De VNG voert deze lobby overigens ook.

12. Is Dijk en Waard betrokken geweest bij, of benaderd voor, de brandbrief die door meer dan veertig gemeenten aan de Tweede Kamer is gestuurd?
Indien nee, waarom niet?

Antwoord van het college:

Dijk en Waard is niet benaderd voor deelname aan deze brandbrief. De brandbrief is geïnitieerd door wethouder Pieter Paul Slikker van de gemeente 's-Hertogenbosch. Hij heeft deze brief voorgelegd aan de G40. De G40 is een stedennetwerk van 41 middelgrote steden in Nederland dat zich richt op gezamenlijke belangenbehartiging, kennisdeling en samenwerking op belangrijke maatschappelijke thema's. Dijk en Waard maakt geen onderdeel uit van de G40.

13. Welke inzet pleegt het college richting het Rijk om onevenredige lasten voor gemeenten met een PI te voorkomen?

Antwoord van het college:

Dijk en Waard zal het Rijk met klem vragen om een eerlijke taakverdeling, behoud van lokale ruimte, voldoende middelen, duidelijke kaders en een volwaardige positie in het gesprek over de uitvoering. Deze punten zijn noodzakelijk om te voorkomen dat het voorgenomen beleid leidt tot een onevenredige belasting van gemeenten met intramurale voorzieningen, waaronder een penitentiaire inrichting.

Ook via de VNG wordt deze inzet gepleegd.

14. Kan het college toezeggen de raad actief te informeren zodra er meer duidelijkheid is over dit rijks voornemen en de mogelijke gevolgen voor Dijk en Waard?

Antwoord van het college:

Ja.

Bijlagen

Bijlage 1: Brief aan de Tweede Kamer inzake de conceptregeling bij de Wet Regie op de Volkshuisvesting d.d. 09-01-2026